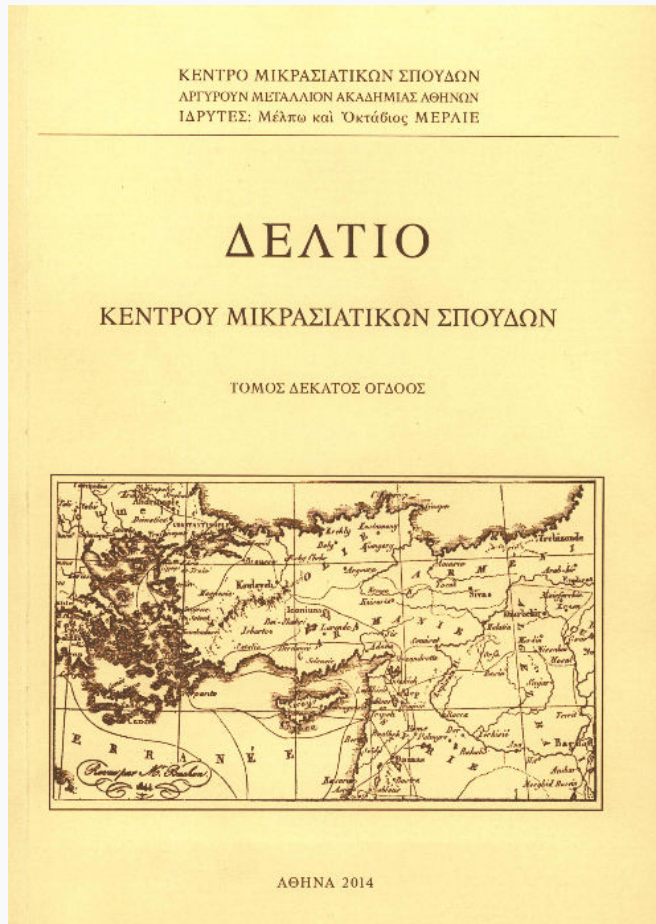

Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών

Τόμ. 18 (2014)

Ο Samuel Baud-Bony στην Αθήνα του 1930

Μάρκος Φ. Δραγούμης

doi: [10.12681/deltiokms.302](https://doi.org/10.12681/deltiokms.302)

Copyright © 2015, Μάρκος Φ. Δραγούμης

Άδεια χρήσης [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

Βιβλιογραφική αναφορά:

Δραγούμης Μ. Φ. (2014). Ο Samuel Baud-Bony στην Αθήνα του 1930. *Δελτίο Κέντρου Μικρασιατικών Σπουδών*, 18, 11–12. <https://doi.org/10.12681/deltiokms.302>

Ο SAMUEL BAUD-BOVY ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΤΟΥ 1930

Ο Έλβετὸς Samuel Baud-Bovy (Γενεύη 1906-1986) καταγόταν ἀπὸ οἰκογένεια καλλιτεχνῶν καὶ διανοουμένων. Ὁ συγγραφέας πατέρας του μαζί μὲ τὸν συμπατριώτη του φωτογράφο Fred Boissonnas στὶς 2 Αὐγούστου 1913 ἔγιναν οἱ πρῶτοι ὀρειβάτες ποὺ κατάφεραν νὰ πατήσουν τὴν κορυφὴ τοῦ Ὀλύμπου ὀδηγούμενοι ἀπὸ τὸν Χρῆστο Κάκκαλο. Ἀκολούθησε μιὰ δευτέρη ἀνάβαση τὸ 1927, στὴν ὁποία συμμετεῖχε καὶ ὁ εἰκοσάχρονος Samuel, σπουδαστὴς τότε τῆς κλασικῆς φιλολογίας καὶ τῆς δυτικῆς μουσικῆς (βιολί, σύνθεση, διεύθυνση ὀρχήστρας, μουσικολογία). Τὸ ἐπόμενο ἀκαδημαϊκὸ ἔτος (1928-1929) ὁ Samuel Baud-Bovy, ἐνθουσιασμένος ἀπὸ τὰ δημοτικὰ τραγούδια ποὺ ἄκουσε καὶ εἶδε νὰ χορεύονται στὴν περιοχὴ τοῦ Ὀλύμπου, πῆγε στὸ Παρίσι γιὰ νὰ φοιτήσῃ στὸ Νεοελληνικὸ Ἰνστιτοῦτο τῆς Σορβόνης κοντὰ στὸν ἑλληνοιστὴ Hubert Pernot. Καὶ τὸ φθινόπωρο τοῦ 1929 ἦρθε πάλι στὴν Ἑλλάδα μὲ ὑποτροφία τοῦ κληροδοτήματος Λαμπράκη-Μαυποῖρ γιὰ νὰ τελειοποιηθεῖ στὴ γλώσσα καὶ νὰ μελετήσῃ βυζαντινὴ καὶ δημοτικὴ μουσικὴ. Στὸ διάστημα ποὺ ταξίδευε γιὰ ἐδῶ καὶ παρέμεινε στὴν Ἀθῆνα (20.9.1929-14.6.1930) ἔγραφε σχεδὸν καθημερινὰ ἕνα ἡμερολόγιο, τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ ὁποίου παραχωρήθηκε ἀπὸ τὸν γιό του Manuel γιὰ νὰ ἐκδοθεῖ τόσο στὸ πρωτότυπο ὅσο καὶ μεταφρασμένο στὰ ἑλληνικὰ στὸ Δελτίο τοῦ Κέντρου Μικρασιατικῶν Σπουδῶν, μὲ τὸ Μουσικὸ Λαογραφικὸ Ἀρχεῖο τοῦ ὁποίου ὁ συγγραφέας εἶχε στενὴ σχέση γιὰ πάρα πολλὰ χρόνια.

Μιὰ προσεκτικὴ ἀνάγνωση τοῦ ὑπὸ δημοσίευση ἡμερολογίου ἀποκαλύπτει μιὰ προσωπικότητα μὲ ἰδιαίτερη εὐφυΐα καὶ συγκρότηση καὶ ἐκπληκτικὰ δραστήρια. Μέσα σὲ λίγους μῆνες βελτίωσε θεαματικὰ τὰ ἑλληνικά του, μιλώντας τα πιά μὲ ἄνση, διάβασε πολλοὺς καὶ δύσκολους νεοέλληνες συγγραφεῖς στὸ πρωτότυπο (Παπαδιαμάντη, Κάλβο, Παλαμᾶ κ.ἄ.), μελέτησε βυζαντινὴ μουσικὴ στὸ Ὡδεῖο Ἀθηνῶν μὲ τὸν Νικόλαο Παππᾶ, συνεχίζοντας παράλληλα, ὅσο προλάβαινε, τὴν ἐξάσκησή του στὸ πιάνο, τὸ βιολί καὶ τὴ διεύθυνση ὀρχήστρας. Ἐπιπλέον, δίδαξε στὸν

έαυτό του τή δημοτική μουσική διαβάζοντας (από βιβλία που δανειζόταν από την Έθνική Βιβλιοθήκη) τις συλλογές του Ψάχου και του Παχτίκου. Και χάρη στη Μέλπω Μερλιέ, που τον κατηύθυνε στα έθνομουσικολογικά, άκουσε ζωντανά λαϊκούς μουσικούς από τα Μέγαρα και τα Δωδεκάνησα αλλά και πρόσφυγες από τη Θράκη και τη Μικρασία. Όλες αυτές οι μέλετες –στις όποιες δά πρέπει να προστεθεί ή παρουσία του στις παραδόσεις των καθηγητών Βέη, Κουγέα και Μενάρδου στο Πανεπιστήμιο– δέν εμπόδισαν τον Samuel Baud-Bovy πότε μοναχό και πότε μαζί με άλλους να περιηγείται, συχνά πεζή, τήν Άττική και τή Μεγαρίδα, να είναι τακτικός άκροατής τής Συμφωνικής Όρχηστρας του Ώδειου Άθηνών που διηύθυνε τότε κυρίως ό Δημήτρης Μητρόπουλος, να παρακολουθεί θεατρικές και μελοδραματικές παραστάσεις και διάφορα ρεσιτάλ πιάνου, βιολιού και τραγουδιού, να πηγαίνει σε διαλέξεις, να επισκέπτεται έκδέσεις ζωγραφικής και να καλλιεργεί τις κοινωνικές του σχέσεις – μεταξύ άλλων γνώρισε τόν Καλομοίρη, τόν Παλαμά, τόν Δροσίη και τήν Εύα Σικελιανού.

Οί πιό στενοί του φίλοι στο διάστημα αυτό ύπηρεξαν ό άρχαιολόγος Ίωάννης Παπαδημητρίου, τó ζεύγος Μέλπωσ και Όκτάβιου Μερλιέ και κάποιος Έλβετοί (ό ζωγράφος Amiguet και τó ζεύγος Weiglé).

Μιά άγαπημένη συνήθεια του Samuel Baud-Bovy ήταν να θαναμάζει τó λεκανοπέδιο τής Άττικής από τόν Λυκαβηττό που δέν χόρταινε να τόν σκαρφαλώνει. Άλλά πιό συχνά ανέβαινε στήν Άκρόπολη, για τήν όποία είχε ιδιαίτερη άγάπη, όπως και για ότιδήποτε είχε σχέση με τά άρχαιολογικά μνημεία και μουσειά τής πόλης. Τό ίδιο, όμως, ενδιαφερόταν και για καθετί σημαντικό ή φαινομενικά άσήμαντο που συναντούσε στους δρόμους και τις έξοχες τών Άθηνών. Η παρατηρητικότητα ήταν μία από τις μεγάλες άρετές του.

Ό Samuel Baud-Bovy δέν άφηνε τίποτε από όσα έβλεπε και άκουγε χωρίς να τó σχολιάζει. Οί κρίσεις του ήταν άυστηρές, αλλά πάντοτε δίκαιες και καλοπροαίρετες και φανερώνουν έναν άνθρωπο με κοφτερό μυαλό και έμπιστοσύνη στόν έαυτό του. Όπως οί περισσότερες ιδιοφυΐες, έτσι κι αυτός είχε τήν τύχη να ώριμάσει σε πολύ μικρή ηλικία.

Τό ανά χείρας ήμερολόγιο είναι πολύτιμο όχι μόνο έπειδή άποκαλύπτει τή σπουδαία προσωπικότητα ενός ένθερμου φιλέλληνα, αλλά και γιατί άπαθανατίζει μιάν έξαίσια για τή ζωντάνια, γοητεία, ήρεμία και γραφικότητά της Άθήνα που δέν πρόκειται να ξαναυπάρξει.